

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jus Canonicum Practice Explicatum, Seu Decisiones Casuum

Ad Singulos Decretalium Gregorii Papæ IX. Titulos, & ad consuetum
Referendi modum accommodatæ. Opus Novum

Complectens alteram Decretalium medietatem, videlicet nonaginta duos
Titulos, à Titulo XX. libri III. de Feudis usque ad finem

Pichler, Vitus

Ingolstadii, 1734

Quæstio I. An Radegundis conservæ scelus licitè denunciaverit Heræ, &
quidem sine prævia monitione?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62204](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62204)

tura maritum de adulterio; quia verò amicus ipsi dissuasit accusationem, eò quòd per hanc sibi imponeret obligationem probandi crimen, suavitque, ut potiùs judicialiter maritum denuntiaret suggerendo indicia, quàm ab ancillæ tum aliunde cognoverat; tunc enim ipsa ab ulteriori probatione esset libera, Magistratui

verò incumberet inquisitio. Ex quo factotres consurgunt quæstiones. 1. An Radegundis licitè scelus suæ conservæ denuntiaverit heræ? 2. An heræ potuisset accusare maritum super adulterio? 3. An post denuntiationem potuerit vel debuerit Magistratus specialem instituire inquisitionem super maritum?

QUÆSTIO I.

An Radegundis conservæ suæ scelus licitè denuntiaverit heræ, & quidem sine prævia monitione?

Videtur peccasse 1. contra legem charitatis, quæ obligat, ut proximi emendationem proeuremus faciliiori modo, quo possumus, ita ut proximus non detur in ruborem: sed Radegundis conservam suam potuisset emendare faciliiori modo & sine ipsius pudore, si nimirum præviè monuisset: ergo 2. contra legem Evangelicam, & Christi præceptum, qui *Matth. 18.* iussit, ut fratrem (vel sororem) peccantem priùs corripiamus privatim nemine conscio, & moneamus, ac, si nos non audierit, adhuc unum vel duos adhibeamus, & altera vice sic admoneamus, ac postmodum, si nec istos audierit, primùm denuntiemus. 3. Contra iustitiam, quæ prohibet scelus proximi occultum manifestare, ubi necesse non est, ne diffametur reus: sed nondum fuit necesse scelus conservæ occultum manifestare heræ,

cum spes emendationis ex privata monitione secururæ non deluerit. 4. Ordinariè apud hujusmodi homines intervenit aliqua passio, nempe vel odium erga conservam vel consensu placendi heris: ergo etiam Radegundis non bonò zelò, sed ex passione præsumenda est heræ hoc delictum denunciassè. 5. Radegundis, si heram suam deprehendisset in simili flagitio, eam illicitè statim denunciasset marito. *Laym. l. 3. tit. 3. p. 2. c. 4. n. 13. in fin.* & saltem peccasset contra charitatem denuntiando statim & immediatè marito, sed debuisset dominam privatim monere, dein alios criminis observatores & hortatores adhibere cum comminatione, nisi desistere velit, denuntiationis heræ faciendæ vel iudicij, ut hoc malum tollatur.

Nihilominus tamen cum Cajeta-
no 2.

no 2. 2. q. 73. art. & Molina de 7. 83
 7. tr. 4. disp. 29. Radegundem licitè
 scelus conservare ad heram immedia-
 tè delulisse censeo; partim quia pater
 & mater familias habet jus puni-
 endi suorum domesticorum crimina
 ad conservandam disciplinam &
 quidem ex denuntiatione unius fi-
 delis, partim quia talis delatio & de-
 nuntiatione ad heram vel heram fit
 sine gravi infamia domesticorum,
 partim quia ordinariè melius & effi-
 caciùs emendantur delicta domesti-
 corum ab heris, quàm ab æqualibus
 per privatam monitionem, qui in-
 super varia incommoda, aversionem,
 persecutionem &c. sustinere de-
 bent à privatim monitis.

3 Nec obstant in contrarium allata.
 Non *primum*, quia negatur, faciliore
 modo & sine aliqua delinquentis
 confusione, quam apud solam he-
 ram incurrit, cujus est punire deli-
 cta domesticorum & emendare, ma-
 lum potuisse tolli, vel tam securè &
 efficaciter. Non *secundum*, quia præ-
 ceptum Christi de correptione cha-
 ritativa sæpe non stringit, ubi nempe
 vel major est spes emendationis ob-
 tinendæ vel mali tollendi ex denun-
 tiatione immediatè facta Superiori,
 quàm ex privata monitione, vel ti-
 metur offensa, persecutio, odium,
 aut aliud incommodum ex privata
 monitione. Non *tertium*, quia sine
 lesione sicut Charitatis, ita & Justi-

tia, occultum proximi crimen ma-
 nifestatur illi, qui potestatem corri-
 gendi habet, & speratur efficacius
 malo remedium allaturus; Imò hoc
 modo magis consultitur delinquenti,
 ejusque bonum & emendatio pro-
 movetur: ergo potius fit juxta Cha-
 ritatis legem, nec læditur jus ullum
 delinquentis. Non *quartum*, quia
 præsumi delictum non debet, &
 Radegundis ex passione denunciassè;
 quamvis id sæpius soleat contingere,
 & sic peccetur per accidens ratione
 inordinatæ passionis, id tamen de
 nullo in particulari præsumendum
 est, sed potius credendum, quòd
 bono zelò & ad tollenda delicta fiat,
 quod per se licitum est. Non *quin-
 tum*, quia paritas regulariter non est,
 nam longè major infamia in conju-
 gem, de adulterio suspectam, &
 longè majora incommoda in conju-
 ges redundatura prævideri possunt,
 ex denuntiatione marito immediatè
 facta, quàm ex denuntiatione do-
 mestici apud heram vel heram facta:
 & ideo tam facilè non excusatur de-
 nuntians ab observatione legis & de-
 nuntiationis Evangelicæ, vi cujus
 debent præcedere duæ monitiones
 privatæ & charitativæ. Si tamen has
 nihil profecturas, vel grave ex illis
 incommodum privatim monenti im-
 minere haud ex vano crederetur,
 non video, cur non possit denun-
 tiatio immediatè fieri marito, vel
 etiam Judici.